

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012

Artykuł 136

Kryteria wykluczenia oraz decyzje o wykluczeniu

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający wyklucza osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, z uczestnictwa w procedurach wyboru regulowanych niniejszym rozporządzeniem lub z selekcji w celu wykonania środków finansowych Unii, w przypadku gdy ta osoba lub podmiot znajduje się w co najmniej jednej z poniższych sytuacji:

- a) osoba lub podmiot znajdują się w stanie upadłości, prowadzone jest wobec nich postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne, ich aktywami zarządza likwidator lub sąd, zawarcia układu z wierzycielami, gdy ich działalność gospodarcza jest zawieszona lub gdy znajdują się one w jakiegokolwiek analogicznej sytuacji wynikającej z podobnej procedury przewidzianej w prawie Unii lub prawie krajowym;
- b) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot naruszyły swoje obowiązki dotyczące uiszczania podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne wynikające z mającego zastosowanie prawa;
- c) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot dopuściły się poważnego wykroczenia zawodowego poprzez naruszenie mających zastosowanie przepisów ustawowych lub wykonawczych lub norm etycznych grupy zawodowej, do której ta osoba lub ten podmiot należą, lub poprzez jakiegokolwiek bezprawne zachowanie, które ma wpływ na ich zawodową wiarygodność, w przypadku gdy tego rodzaju zachowanie wskazuje na bezprawny zamiar lub rażące niedbalstwo, w tym również w szczególności poprzez którekolwiek z poniższych zachowań:
  - (i) przedstawienie informacji wymaganych do sprawdzenia braku podstaw wykluczenia lub do sprawdzenia spełnienia kryteriów kwalifikowalności lub kryteriów kwalifikacji lub w ramach wykonania zobowiązania prawnego, które to informacje w wyniku nieuczciwości lub zaniedbania wprowadzały w błąd;

- (ii) zawarcie porozumienia z innymi osobami lub podmiotami w celu zakłócenia konkurencji;
  - (iii) naruszenie praw własności intelektualnej;
  - (iv) próby wpłynięcia na proces podejmowania decyzji przez właściwego urzędnika zatwierdzającego w trakcie procedury wyboru;
  - (v) próby pozyskania poufnych informacji, które mogą dać danej osobie lub danemu podmiotowi nienależną przewagę w procedurze wyboru;
- d) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku – że osoba lub podmiot dopuściły się któregośkolwiek z następujących czynów:
- (i) nadużycia finansowego w rozumieniu art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 ⁽⁴⁴⁾ oraz art. 1 Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich ustanowionej aktem Rady z dnia 26 lipca 1995 r. ⁽⁴⁵⁾;
  - (ii) korupcji, zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 2 dyrektywy (UE) 2017/1371 oraz korupcji czynnej w rozumieniu art. 3 Konwencji w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy państw członkowskich Unii Europejskiej, ustanowionej aktem Rady z dnia 26 maja 1997 r. ⁽⁴⁶⁾, lub zachowań, o których mowa w art. 2 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2003/568/WSiSW ⁽⁴⁷⁾, lub korupcji zdefiniowanej w innych mających zastosowanie przepisach;
  - (iii) zachowań związanych z organizacją przestępczą, o których mowa w art. 2 decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW ⁽⁴⁸⁾;
  - (iv) prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w rozumieniu art. 1 ust. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 ⁽⁴⁹⁾;
  - (v) przestępstw terrorystycznych lub przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną, zgodnie z definicją zawartą odpowiednio w art. 1 i 3 decyzji ramowej Rady 2002/475/WSiSW ⁽⁵⁰⁾, lub podżegania do popełnienia przestępstwa, pomocnictwa lub usiłowania popełnienia takich przestępstw, o których to czynach mowa w art. 4 tej decyzji;
  - (vi) pracy dzieci lub innych przestępstw związanych z handlem ludźmi, o których mowa w art. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE ⁽⁵¹⁾;
- e) osoba lub podmiot dopuściły się znaczących uchybień, jeżeli chodzi o przestrzeganie podstawowych obowiązków związanych z wykonaniem zobowiązania prawnego finansowanego z budżetu, co:
- (i) doprowadziło do przedterminowego zakończenia obowiązywania zobowiązania prawnego;
  - (ii) doprowadziło do zastosowania ryczałtowego odszkodowania lub innych kar umownych; lub
  - (iii) zostało odkryte przez urzędnika zatwierdzającego, OLAF lub Trybunał Obrachunkowy w następstwie kontroli, audytów lub dochodzeń;

f) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot dopuściły się nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 ⁽⁵²⁾;

g) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że osoba lub podmiot utworzyły podmiot w innej jurysdykcji z zamiarem obejścia obowiązków podatkowych, socjalnych lub jakichkolwiek innych obowiązków prawnych w jurysdykcji ich siedziby statutowej, zarządu lub głównego przedsiębiorstwa;

h) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że utworzono podmiot z zamiarem, o którym mowa w lit. g).

2. Jeżeli brak jest prawomocnego wyroku lub, stosownie do sytuacji, ostatecznej decyzji administracyjnej w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c), d), f), g) i h) niniejszego artykułu, lub w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. e) niniejszego artykułu, właściwy urzędnik zatwierdzający wyklucza osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, na podstawie wstępnej kwalifikacji prawnej zachowania, o którym mowa w tych literach, z uwzględnieniem stwierdzonych faktów lub innych ustaleń zawartych w zaleceniu zespołu, o którym mowa w art. 143.

Wstępna kwalifikacja, o której mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, nie ma wpływu na ocenę zachowania osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, przez właściwe organy państw członkowskich na podstawie prawa krajowego. Właściwy urzędnik zatwierdzający dokonuje przeglądu swojej decyzji o wykluczeniu osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, lub nałożeniu na odbiorcę kary finansowej niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia o prawomocnym wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej. W przypadkach gdy prawomocny wyrok lub ostateczna decyzja administracyjna nie określają czasu trwania wykluczenia, właściwy urzędnik zatwierdzający określa ten czas trwania na podstawie stwierdzonych faktów i ustaleń oraz z uwzględnieniem zalecenia zespołu, o którym mowa w art. 143.

W przypadku gdy taki prawomocny wyrok lub ostateczna decyzja administracyjna przewidują, że osoba lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, nie dopuściły się zachowania będącego przedmiotem wstępnej kwalifikacji prawnej, na podstawie której ta osoba lub podmiot została wykluczona, właściwy urzędnik zatwierdzający niezwłocznie doprowadza do zakończenia tego wykluczenia lub zwraca, stosownie do sytuacji, każdą nałożoną karę finansową.

Fakty i ustalenia, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują w szczególności:

a) fakty stwierdzone w ramach audytów lub dochodzeń przeprowadzonych przez EPPO w odniesieniu do państw członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939, Trybunał Obrachunkowy, OLAF lub audytora wewnętrznego lub też w ramach wszelkich innych weryfikacji, audytów lub kontroli prowadzonych w zakresie odpowiedzialności urzędnika zatwierdzającego;

- b) decyzje administracyjne inne niż ostateczne, które mogą obejmować środki dyscyplinarne podjęte przez właściwy organ nadzorczy odpowiedzialny za sprawdzanie stosowania norm etyki zawodowej;
- c) fakty, o których mowa w decyzjach osób i podmiotów wykonujących środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c);
- d) informacje przekazane zgodnie z art. 142 ust. 2 lit. d) przez podmioty wykonujące środki finansowe Unii zgodnie z art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. b);
- e) decyzje Komisji dotyczące naruszenia prawa konkurencji Unii lub decyzje właściwego organu krajowego dotyczące naruszenia prawa konkurencji Unii lub krajowego prawa konkurencji.

3. Każdą decyzję właściwego urzędnika zatwierdzającego na mocy art. 135–142 lub, w stosownych przypadkach, każde zalecenie zespołu, o którym mowa w art. 143, podejmuje się zgodnie z zasadą proporcjonalności, uwzględniając w szczególności:

- a) wagę sytuacji, w tym również wpływ na interesy finansowe Unii oraz wizerunek Unii;
- b) czas, który upłynął, od danego zachowania;
- c) czas trwania i powtarzanie się zachowania;
- d) czy zachowanie to było umyślne lub stopień zaniedbania;
- e) w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), fakt czy w grę wchodzi nieznaczna kwota;
- f) wszelkie inne okoliczności łagodzące, takie jak:
  - (i) stopień współpracy osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, z odpowiednim właściwym organem oraz wkład tej osoby lub tego podmiotu w dochodzenie uznany przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, lub
  - (ii) ujawnienie sytuacji wykluczenia za pomocą oświadczenia, o którym mowa w art. 137 ust. 1.

4. Właściwy urzędnik zatwierdzający wyklucza osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, w przypadku gdy:

- a) osoba fizyczna lub prawna, która jest członkiem organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, lub która posiada uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne w odniesieniu do tej osoby lub podmiotu, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. c)–h) niniejszego artykułu;
- b) osoba fizyczna lub prawna ponosząca nieograniczoną odpowiedzialność za długi osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. a) lub b) niniejszego artykułu;
- c) osoba fizyczna, która pełni kluczową funkcję w procedurze wyboru lub w wykonaniu zobowiązania prawnego, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. c)–h).

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, właściwy urzędnik zatwierdzający może tymczasowo wykluczyć osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, bez uprzedniego zalecenia zespołu, o którym mowa w art. 143, w przypadku gdy udział podmiotu lub osoby w procedurze wyboru lub ich selekcja w celu wykonania środków finansowych Unii stanowiłyby poważne i bezpośrednie zagrożenie dla interesów finansowych Unii. W takich przypadkach właściwy urzędnik zatwierdzający natychmiast przekazuje sprawę zespołowi, o którym mowa w art. 143, oraz podejmuje ostateczną decyzję nie później niż 14 dni po otrzymaniu zalecenia zespołu.

6. Właściwy urzędnik zatwierdzający, w stosownych przypadkach uwzględniając zalecenie zespołu, o którym mowa w art. 143, nie wyklucza osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, z udziału w procedurze wyboru lub z selekcji w celu wykonania środków finansowych Unii, w przypadku gdy:

- a) osoba lub podmiot podjęły środki zaradcze określone w ust. 7 niniejszego artykułu, w zakresie, w jakim są one wystarczające, aby wykazać rzetelność tej osoby lub tego podmiotu. Niniejszej litery nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. d) niniejszego artykułu;
- b) jest to niezbędne, aby zapewnić ciągłość usług, w ograniczonym okresie i w oczekiwaniu na przyjęcie środków zaradczych określonych w ust. 7 niniejszego artykułu;
- c) takie wykluczenie byłoby nieproporcjonalne w oparciu o kryteria, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.

Ponadto ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu nie ma zastosowania do zakupu dostaw na szczególnie korzystnych warunkach od dostawcy definitywnie likwidującego swoją działalność albo od likwidatorów w postępowaniu upadłościowym, w wyniku układu z wierzycielami lub podobnej procedury na mocy prawa Unii lub prawa krajowego.

W przypadkach braku wykluczenia, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim niniejszego ustępu, właściwy urzędnik zatwierdzający podaje powody, ze względu na które nie doszło do wykluczenia osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, oraz informuje o tych powodach zespół, o którym mowa w art. 143.

7. Środki naprawcze, o których mowa w ust. 6 akapit pierwszy lit. a), obejmują w szczególności:

- a) środki służące wskazaniu przyczyn sytuacji prowadzących do wykluczenia oraz konkretne techniczne, organizacyjne i kadrowe środki w obrębie danego obszaru działalności gospodarczej lub działalności osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, odpowiednie w celu skorygowania zachowania i zapobieżenia jego wystąpieniu w przyszłości;
- b) dowód podjęcia przez osobę lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, środków mających na celu zrekompensowanie lub naprawienie szkody wyrządzonej interesom finansowym Unii w związku ze stanem faktycznym prowadzącym do sytuacji wykluczenia;

c) dowód, że osoba lub podmiot, o których mowa w art. 135 ust. 2, uiszczyły lub zabezpieczyły płatność każdej grzywny nałożonej przez właściwy organ lub wszelkich podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu.

8. Właściwy urzędnik zatwierdzający, mając w stosownych przypadkach na uwadze zmienione zalecenie zespołu, o którym mowa w art. 143, niezwłocznie zmienia, z urzędu lub na wniosek danej osoby lub danego podmiotu, swoją decyzję o wykluczeniu osoby lub podmiotu, o których mowa w art. 135 ust. 2, w przypadku gdy podjęły one wystarczające środki zaradcze, aby wykazać swoją rzetelność, lub przedstawiły nowe elementy wykazujące, że sytuacja wykluczenia, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, już nie istnieje.

9. W przypadku, o którym mowa w art. 135 ust. 2 lit. b), właściwy urzędnik zatwierdzający wymaga, aby kandydat lub oferent zastąpili podmiot lub podwykonawcę, na których zdolności zamierzają polegać, znajdujących się w sytuacji wykluczenia, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 141

Odrzucenie z procedury wyboru

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający odrzuca z procedury wyboru uczestnika, który:

a) znajduje się w sytuacji wykluczenia ustalonej zgodnie z art. 136;

b) nie przedstawił informacji wymaganych jako warunek udziału w postępowaniu lub przedstawił informacje wprowadzające w błąd;

c) był wcześniej zaangażowany w przygotowanie dokumentów wykorzystywanych w procedurze wyboru, w przypadku gdy pociąga to za sobą naruszenie zasady równego traktowania, w tym również zakłócenie konkurencji, któremu nie można zaradzić w inny sposób.

Właściwy urzędnik zatwierdzający przekazuje pozostałym uczestnikom procedury wyboru odpowiednie informacje, których wymiany dokonano w kontekście lub w wyniku zaangażowania uczestnika w przygotowanie procedury wyboru, o czym mowa w akapicie pierwszym lit. c). Przed każdym takim odrzuceniem uczestnikowi zapewnia się możliwość udowodnienia, że jego zaangażowanie w przygotowanie procedury wyboru nie narusza zasady równego traktowania.

2. Art. 133 ust. 1 ma zastosowanie, chyba że odrzucenie jest uzasadnione zgodnie z ust. 1 akapit pierwszy lit. a) niniejszego artykułu decyzją dotyczącą wykluczenia podjętą w odniesieniu do uczestnika, po rozpatrzeniu przedłożonych przez niego uwag.